

Ambitiösa mål mot hållbar förändring - Hållbar utveckling i Nationalbiblioteket 2021-2030

Innehåll

- Bakgrund
 - Strategier till stöd för hållbarhetsarbetet
 - Perspektiv på hållbar utveckling
 - Utvärdering av egen verksamhet: Områden för hållbar utveckling i Nationalbiblioteket
- Vision om hållbarhet och ansvarsfullhet
- Färdplan

Bakgrund

Strategier till stöd för hållbarhetsarbetet

- Undervisnings- och kulturministeriets riktlinjer 2020
 - Den administrativa sektorns verksamhet ligger på en hållbar grund
- Helsingfors universitets strategi 2021-2030
 - Ett av de fyra strategiska valen: **Vårt universitet är föregångare när det gäller ansvarsfullhet och hållbarhet**
- Nationalbibliotekets strategi 2021-2030
 - En del av visionen: - **Principerna för hållbar utveckling återspeglas i Nationalbibliotekets verksamhet och i tjänsteutvecklingen. Vi säkerställer att den kulturella mångfalden och flerspråkigheten i samhället framträder i vår verksamhet och att det publicerade kulturarvet är tillgängligt på ett mångsidigt sätt..**
 - En av verksamhetens tre hörnstenar Förnyelse: “...Förnyelsen stöds av aktivt samarbete i nationella och internationella nätverk och **stys av principerna om ansvarsfullhet, öppenhet och hållbar utveckling.**”
 - Hållbar utveckling genomsyrar verksamheten **Öppenhet, tillgänglighet, digitalisering, nätverk**

Perspektiv på hållbar utveckling

Ekologisk hållbarhet

Ekonomisk hållbarhet

Social och kulturell hållbarhet

Hållbarhetsaspekterna omfattar även följande:

Tidsmässig hållbarhet

- ✓ Särskilt kännetecknande för kulturarvssektorn
- ✓ Nationalbibliotekets lagstadgade uppgift är att deponera och förvara nationellt kulturmaterial (både fysiskt och nätmaterial) som ska vara allmänt tillgängligt

Organisationens hållbarhet

- ✓ Världen, samhället och arbetslivet förändras snabbt.
- ✓ Vilken typ av organisation överlever och kan fungera i förändringen på ett hållbart sätt?
- ✓ Nationalbiblioteket har en roll att spela när det gäller att utjämna sociala motsättningar.

Utvärdering av egen verksamhet: Verksamhetsnivåer i Nationalbibliotekets hållbarhetsarbete

Nationell/internationell nivå	<ul style="list-style-type: none">• Vilken roll har Nationalbiblioteket på kulturarvsområdet när det gäller hållbar utveckling? Hur förhåller vi oss i relation till andra?
Synpunkt och behov hos kunder/användare	<ul style="list-style-type: none">• Kundutrymmen till stöd för hållbar utveckling• Digitala tjänsters rapporteringsbehov• Inverkan av att använda digitala tjänster på kundens koldioxidavtryck
Egen aktivitet	<ul style="list-style-type: none">• Hållbar utveckling som en del av strategin• Konkreta aspekter i vardagen: utrymmen, vistelse, logistik, utveckling av tjänster• De grundläggande handlingarna stöder redan flera delområden

Utvärdering av egna handlingar: Nationalbibliotekets verksamhet stöder följande

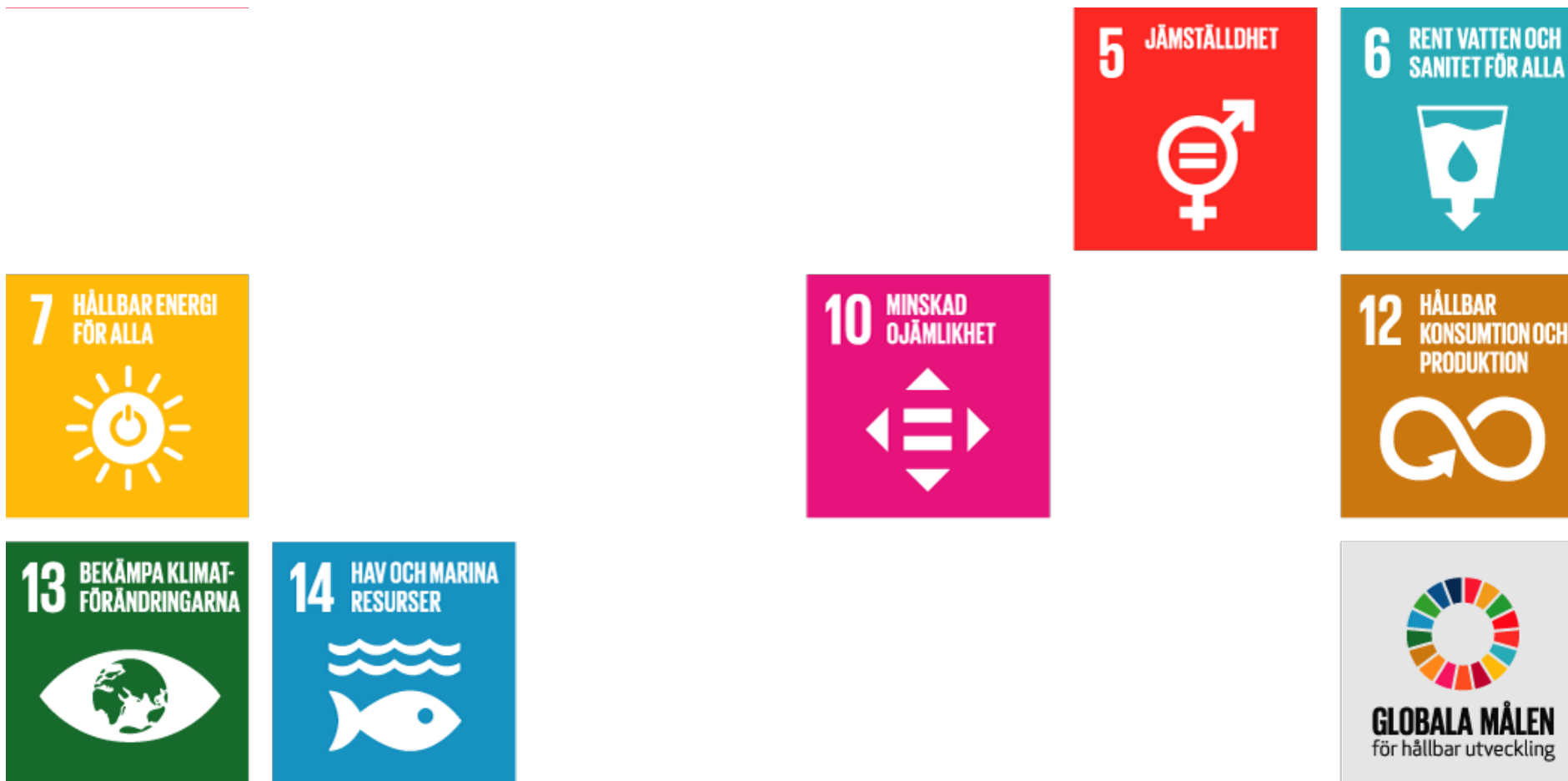

- Vi främjar öppen vetenskap, öppna material och tjänster. Om vi vill ha ett jämlikare samhälle är det uttryckligen öppenheten som skall utvecklas. Den stärker alla inte bara vetenskapen, utan också inläringen och bildningen."

Chefsbibliotekarie för Nationalbiblioteket, professor Cecilia af Forselles

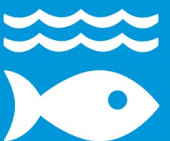

Utvärdering av egna handlingar: Saker att förbättra

*”Vi står ju redan för kulturell hållbarhet
men vårt mål är också att minska
koldioxidavtrycket.”*

Chefsbibliotekarie för Nationalbiblioteket, professor Cecilia af Forselles

Vad har ekologisk hållbarhet med Nationalbiblioteket att göra?

Förändring börjar med individer! Alla val och åtgärder är betydelsefulla:

- Hur tar jag mig till arbetet: cykel, kollektivtrafik, bil med låga utsläpp?
- Ska jag välja en plastmugg, en pappmugg eller en tvättbar mugg?
- Ska jag sortera soporna?
- Vad ska jag äta, dricka? Vad ska jag bjuda på vid evenemang?
- Ska jag ta hänsyn till den ekologiska påverkan när jag planerar energilösningar för uppsamlingsutrymmen eller köper en ny enhet?

Digitaliseringen har en **dubbel ekologisk inverkan**:

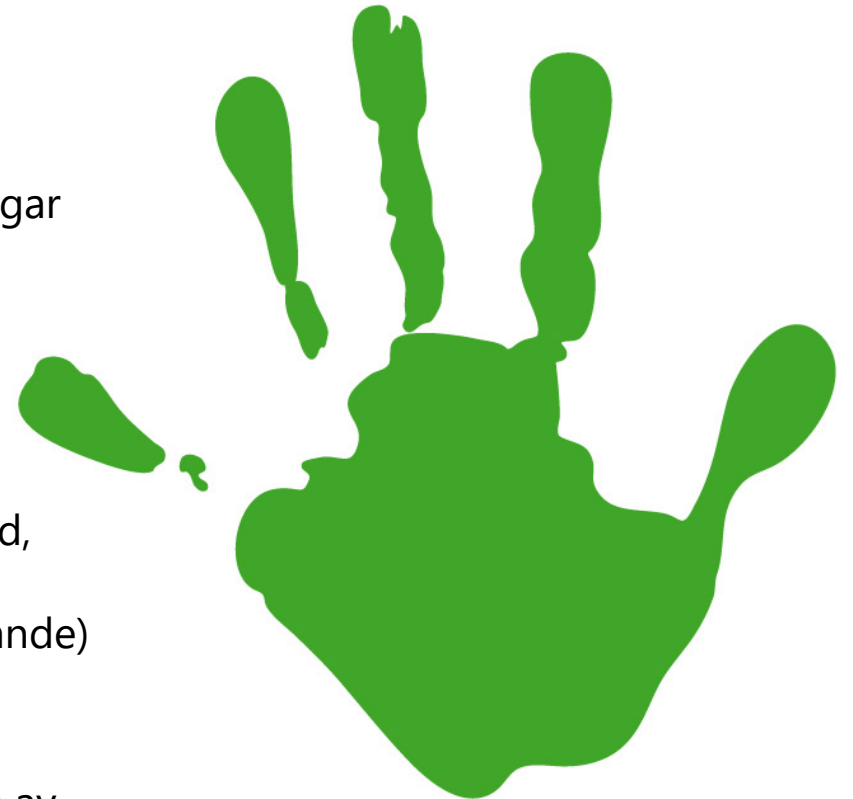
- Sparar in på resor, pappersförbrukning etc.

MEN

- Alla system, dataöverföring och datalagring förbrukar energi: effektivare kod, interoperabilitet, vad är egentligen värt att bevara?
- Apparaterna har ett ekologiskt fotavtryck (produktion, användning, avskaffande)

Hur **kan vi hjälpa andra** att minska sitt ekologiska fotavtryck?

- Ansvaret för lagring, digitalisering och delning av material och utvecklingen av digitala tjänster minskar behovet för andra att göra detsamma

Vad betyder social och kulturell hållbarhet för oss?

Arbetsgemenskap

- Känner vi jämställdhet, sammanhållning, relevans i gemenskapen och på arbetet?
- Förverkligas jämställdhet mellan könen när det gäller t.ex. lön, rekrytering?

Kunder

- Tillgång till faciliteter och tjänster: fysiska och digitala
- Språklig tillgänglighet: tillhandahåller vi all information på samma sätt på alla officiella språk?
- Vilken typ av material digitaliserar vi eller lyfter fram i t.ex. utställningar? Vilka dolda attityder påverkar valen?
- Vilka fördomar lär de material som används i maskininlärning algoritmerna?

Nätverk och samhälle

- Vem samarbetar vi med?
- Behandlar vi våra intressentgrupper lika?
- Med våra tjänster stöder vi både vetenskapens påverkan i samhället och kunskapsbaserat beslutsfattande

Vision om hållbarhet och ansvarsfullhet

Var befinner vi oss 2030?

- Vi har uppnått koldioxidneutralitet
- Ekologisk hållbarhet är ett kriterium i all vår verksamhet
 - Upphandling, konkurrensutsättning, utveckling av tjänster, vardagsval m.m.
- Vi utvecklar tjänster på ett hållbart sätt
 - Vi rapporterar regelbundet, öppet och på ett samordnat sätt
 - Våra tjänster stöder kundernas arbete för hållbar utveckling
- Vi är aktiva i dialogen kring temat hållbar utveckling inom bibliotek-, arkiv- och museumfältet
- Som organisation är vi hållbara och förändringsbenägna
 - Vi identifierar och ändrar på standarder som hindrar utveckling
 - Vi stöder personalens professionella tillväxt, karriärutveckling och arbetstrivsel
 - Vi erbjuder en meningsfull upplevelse för var och en
 - Vi är jämlika oavsett bakgrund, kön, titel

Färdplan

Hur uppnår vi målet?

#1 Vi utvecklar det ekologiska ansvaret och koldioxidavtrycket i vår verksamhet

- Vi har förbundit oss att uppfylla hållbarhet- och ansvarlöftet i Helsingfors universitetets (HU) strategi: kolneutralitet senast 2030
- Vi samlar in och delar information
- Vi vidtar aktiva åtgärder för att minska koldioxidavtrycket

#2 Vi utnyttjar våra styrkor och nätverk

- Vi stärker vår roll när det gäller att utjämna motsättningar i samhället
- Vi erbjuder vår expertis inom våra styrkeområden till andra
- I våra nätverk deltar vi i att lösa utmaningar kring hållbar utveckling
- Vi kommunicerar på ett strukturerat och öppet sätt

#3 Vi tar hållbarhetstänkandet som en konkret och grundläggande del av vår verksamhet

- Att beakta hållbarhetsaspekter blir en del av var och ens arbetsbeskrivning
- Åtgärder kring det gröna handavtrycket: Idéproduktion och experiment med smidighet och låg tröskel
- Att göra vardagen enkel
- Kritisk utvärdering av egen verksamhet
- Regelbunden framstegsbedömning och reflektion som underlag för verksamhetsutveckling

Hur uppnår vi målet? 1/3

#1 Vi utvecklar det ekologiska ansvaret och koldioxidavtrycket i vår verksamhet

- Vi är beslutna att uppfylla hållbarhet- och ansvarlöftet som ingår i Helsingfors universitets strategi
 - Bl.a. koldioxidneutralitet senast 2030
- Vi samlar in och delar information
 - Vi utvärderar koldioxidavtrycket under 2021
 - Vi förbereder oss för regelbunden övervakning och rapportering
- Vi vidtar aktiva åtgärder för att minska koldioxidavtrycket

Hur uppnår vi målet? 2/3

#2 Vi utnyttjar våra styrkor och nätverk

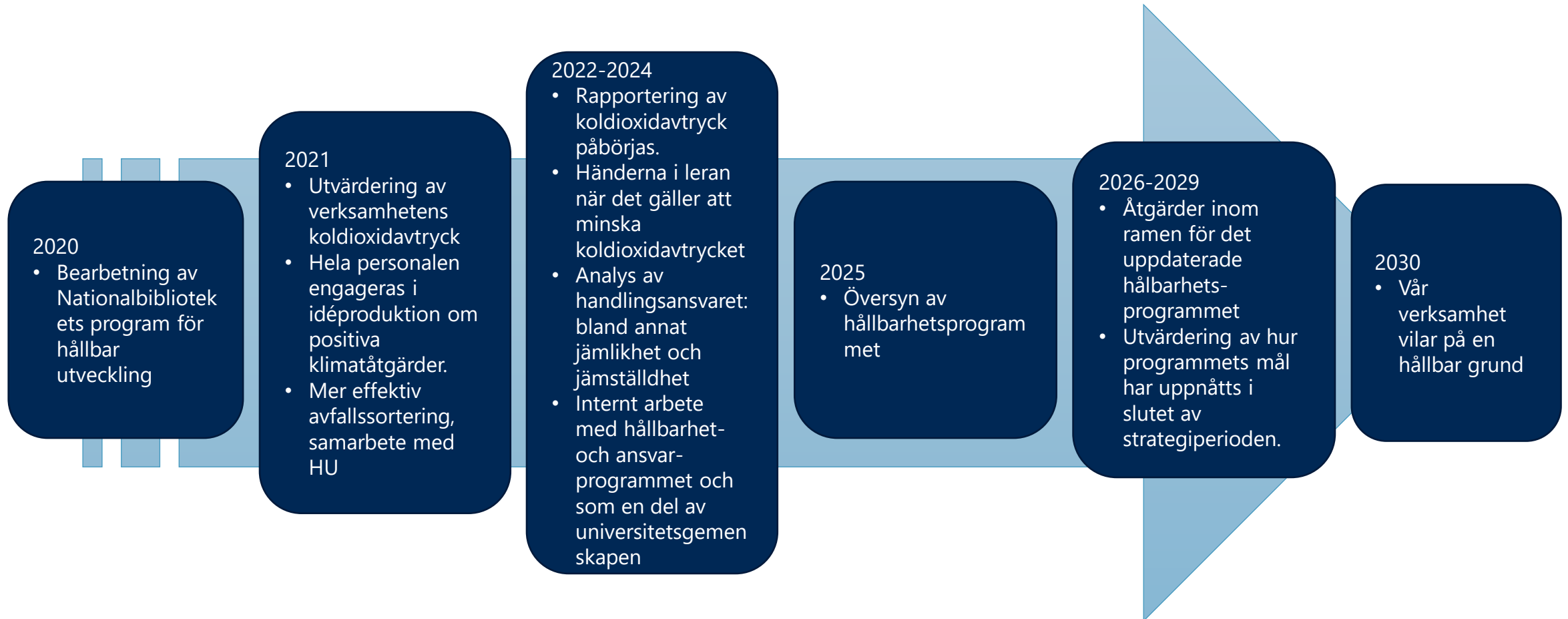
- Vi stärker vår roll när det gäller att utjämna motsättningar i samhället
 - Våra tjänster främjar redan nu jämställdhet inom organisationer och mellan medborgare
 - Möjliggör lika tillgång till information, främjar tillgång till kulturarvet och skapar förutsättningar för högklassig forskning.
 - Stärker bibliotekens och minnesorganisationernas förutsättningar för att fungera i en snabbt föränderlig teknisk miljö
- Inom våra styrkeområden erbjuder vi vår egen kompetens till andra, bl.a.
 - Samarbetsprojekt för onlinesamling
 - Nationellt ansvar för inspelning av publikationer
 - Öppen vetenskap
 - Digitala infrastrukturer och verksamhetsmiljöer
- I våra nätverk deltar vi i att lösa utmaningar kring hållbar utveckling
 - Vi samlar in och delar information
 - Vi främjar och underlättar dialog och samarbete
 - Vi deltar i den nationella utvecklingen av bibliotek-, arkiv- och museumfältets hållbarhetsindikatorer
 - Vi deltar i utvecklingen av HU:s hållbarhetsprogram och indikatorer
- Vi kommunicerar på ett strukturerat och öppet sätt

Hur uppnår vi målet? 3/3

#3 Vi tar **hållbarhetstänkandet** som en konkret och grundläggande **del av vår verksamhet**

- Att beakta hållbarhetsaspekter blir en del av var och ens arbetsbeskrivning
 - Utbildning av personal, köpt service vid behov
- Åtgärder kring det gröna handavtrycket: Idéproduktion och experiment med smidighet och låg tröskel
- Att göra vardagen enkel
 - t.ex. avfallssortering i ordning enligt Helsingfors universitets schema
- Kritisk utvärdering av egen verksamhet
 - Effektivitet om vår verksamhetsplan: lösningarnas ekologiska, sociala/kulturella, ekonomiska, tidsmässiga hållbarhet.
 - Uppnås verkligen jämlikhet och icke-diskriminering?
 - Jämställdhet (lön, kön, språk osv.)
 - Social jämlikhet (tillgänglighet, kultur)
- Regelbunden framstegsbedömning och reflektion som underlag för verksamhetsutveckling
 - Som en del av årsrapporten?
 - Indikatorer som utvecklas inom Undervisnings- och kulturministeriet

Färdplan för framstegen 2021-2030

2021 fokus på ekologisk hållbarhet

- Utvärdering av koldioxidavtrycket, förberedelse för regelbunden övervakning och rapportering
- Planering av hållbarhetskommunikation
- Mer effektiv sortering av avfall
- Idéproduktion kring åtgärder för grönt handavtryck
- Nätverksarbete

Arbetsgrupp 2020-2021

Susanna Eklund (ordförande)

Laura Lipponen (sekreterare)

Helena Helander

Marjaana Sailio

Tiina Lehmikoski-Pessa

Bild: Emmi Nummela / Pixabay

ISBN 978-951-51-7510-6